

el FESTER xixonenc

Butlletí informatiu trimestral de
l'ASSOCIACIÓ DE SANT BARCELONIU I SANT SENASTIA
DE XIXONA

Especial Festes d'Hivern FEBRER 2001

Una línia imaginària

Elles són joves, potser encara no estan ni madurades, tot i això sembla que estan a punt de caure de l'arbre. A l'any 78 van posar la primera llavor, la van anar sembrant, tots els anys llauraven la terra però això de regar-les massa ha fet que floriren abans d'hora i tinguen el perill que ni maduren, que caiguen de l'arbre.

Sí, ens referim a les Festes de Moros i Cristians d'hivern, la Festa, per antonomàsia dels Gelaters, xixonencs que eixen any rere any als pobles i viles de tota Espanya a vendre el nom del seu poble. L'any 78 una colla d'amics estaven jugant a les cartes i es van capficar en un món que difícilment té eixida si t'enganxa. No tenen l'oportunitat de viure-les en altre moment i creiem que més que posar-nos en la seua contra, ens ajutem per viure-les amb ells.

Des d'eixe any va aparèixer una línia imaginària, com la que

conten els llibres d'història valenciana: la línia Biar-Xixona-Busot, ratlla que ens ha marcat tant a uns com als altres. Encara que la comparació és la millor eina per als professors, nosaltres l'hem emprada amb altres fins, per veure qui era o qui era menys i sense adonar-nos-ens hem abaixat.

Aquest número especial d'*El Fester Xixonenc* que oferim al lector representa molt més que unes pàgines escrites per uns quants il·lusionats per la Festa i de la Festa. Marca l'inici d'una unió que s'intentarà dur a terme en els successius anys que venen. Cal reformar una Festa que unes vegades alça el cap i altres agonitza.

Si bé l'any passat l'Ajuntament de Xixona ja va convidar a tot el poble a participar en l'Ofrena Floral, a l'igual que aquest any, les festes de Moros i Cristians d'hivern necessiten anar a l'especialista i començar el seu diagnòstic, dues associacions existeixen a Xixona per a una mateixa Festa, no seria més coherent fusionar-ho en una?

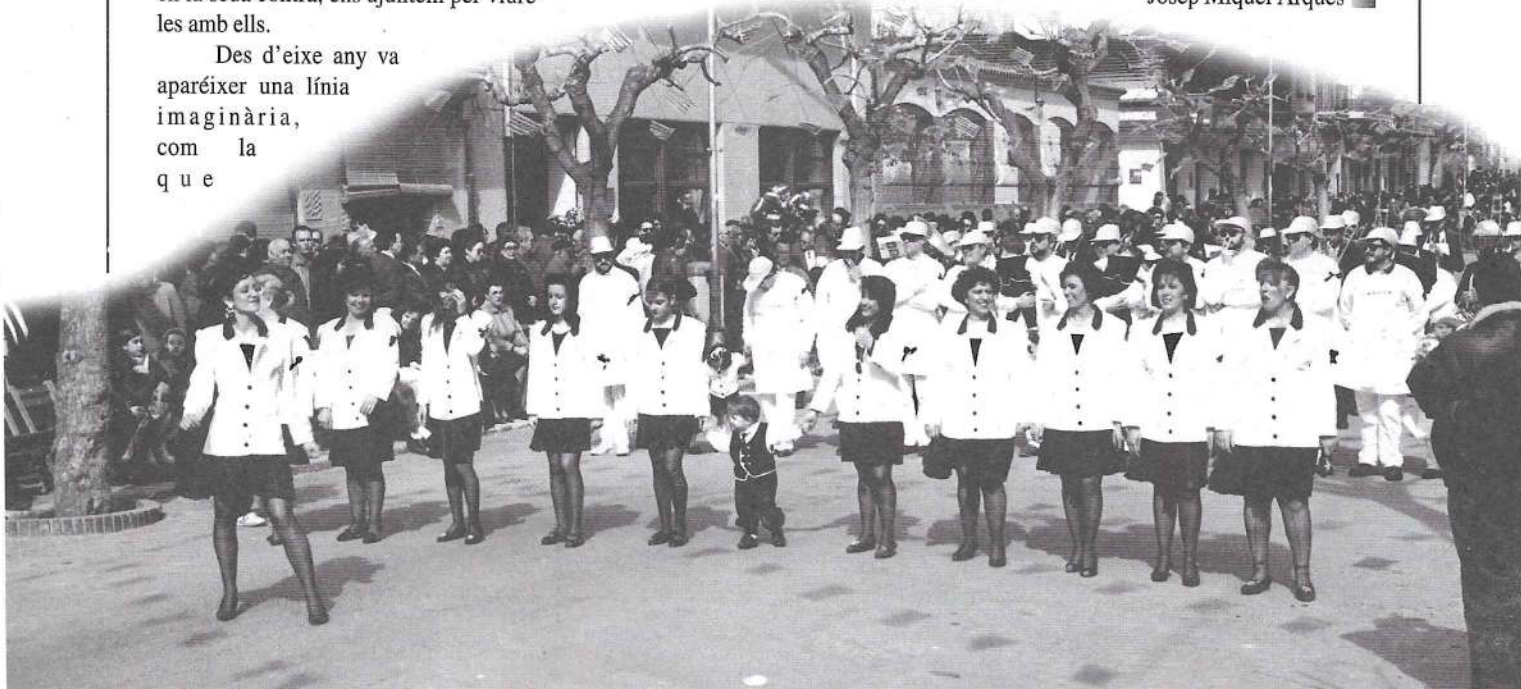
D'altra banda el Mig Any toca a les portes, la setmana cultural començarà el dia 15 de febrer

amb la inauguració de l'exposició de cartells i fotogràfics festeres, on avancem que el nivell ha augmentat i els guanyadors han sigut forasters, el dimarts 22 de febrer tindrem la tercera taula redona al voltant de la Diana Festera, el dimecres 23 projecció de diapositives per José Colomina, on podrem veure els darrers últims quatre anys de festes, el dijous a la sala de conferències de la Casa de Cultura tindrem una conferència sobre la utilització de les armes d'avantcàrrega per part de l'arcabusser Tomàs Juan Morales d'Alcoi, i per tancar aquesta setmana i començar la vespra, l'Agrupació Artístico-musical "El Trabajo" ens oferirà un repertori de música festera amb l'estrena de dues peces, us convidem a aquests actes i esperem la vostra participació.

Per últim recordar que podeu deixar els vostres fulls de subscripció a la revista *El Fester Xixonenc* i els vostres escrits a la Casa de Cultura, al Poliesportiu Municipal o enviar-los per correu a l'apartat 142 o a la nostra adreça electrònica: elfesterxixonenc@eresmas.com

Bones festes d'hivern a tothom.

Josep Miquel Arques ■

OBRIM PORTES!

Un any més la festa arriba puntual a la seua cita del mes de febrer. És un moment en què la temporà ha acabat i tots estem un poc més relaxats i més predisposats a divertir-nos. Les festes d'hivern amb les seues desfilades de Moros i Cristians i amb el Mig Any Fester donen l'oportunitat perquè tots els xixonencs gaudisquen de la seua ciutat.

L'Associació de Sant Bartomeu i Sant Sebastià creu que ja és hora que eixa barrera fictícia, que des de fa anys ha dividit els xixonencs, s'elimine perquè, al cap i a la fi, hem nascut a Xixona, tots som xixonencs. És el moment d'obrir portes. És per això que l'Associació de Sant Bartomeu i Sant Sebastià ha dedicat aquest número extraordinari d'*El Fester Xixonenc* als nostres germans que per motius de faena no poden estar al seu poble quan la calor aprunta i ens vestim de festa i tradició.

En l'anterior número el cronista de festes, Josep Miquel Arques, es queixava de la falta de comunicació entre la nostra Associació i l'Asociación Cultural y Fester de Heladores. És cert que no hi havia una comunicació a nivell institucional,

però les relacions a nivell personal són molt bones. És per això que hem decidit que per aprofundir en aquestes relacions tots els anys el dia de Sant Sebastià, copatró de Xixona, farem un esmorzar fester, per -com diu Gerardo Coloma- "si no hi ha res de què xarrar, xarrarem de festes".

La nova Junta Directiva de l'Associació de Sant Bartomeu i Sant Sebastià sempre ha tingut en compte als geladors, perquè són els millors ambaixadors de la seua Xixona, per això cada any enviem al voltant de 300 cartells anunciadors de les festes perquè els col·loquen en les seues tendes i anuncien que al seu poble la festa arriba. Som conscients que la llista no és completa i per això demanen que tots els que vulguen aquest cartell i l'últim any no l'hagen rebut, poden sol·licitar-lo fent-nos arribar les seues dades personals a la nostra direcció de correus ASSOCIACIÓ DE SANT BARTOMEU I SANT SEBASTIÀ, apartat de Correus 142, 03100 Xixona, a la nostra direcció de correu electrònic o, personalment, a qualsevol membre de la Junta Directiva.

Des de fa tres anys aquest col·lectiu

pot rebre el Programa de Festes a preu de cost. Ja són 30 persones que el reben a les seues tendes i esperem que aquesta xifra augmente.

També a partir d'aquest any qualsevol xixonenc pot rebre *El Fester Xixonenc* a sa casa pel mòdic preu de 500 ptes. a l'any i molt prompte tindrem una edició digital, a través d'Internet, d'aquesta publicació.

Totes aquestes iniciatives volen apropar la festa a tots els xixonencs. Fer que la festa estiga present tot l'any en tots els llocs.

L'Associació de Sant Bartomeu i Sant Sebastià creu que ara és el moment apropiat per a estudiar la celebració d'unes festes d'hivern que siguen participatives i integradores. Això suposa un gran esforç perquè és necessari trencar alguns esquemes, però si volem que la festa isca guanyant cal que ho fem. L'Ajuntament, l'Asociación Cultural y Fester de Heladores, i l'Associació de Sant Bartomeu i Sant Sebastià han de treballar conjuntament per a fer possible unes festes d'hivern que siguen de tots els xixonencs.

Des d'ací en nom de l'Associació de Sant Bartomeu i Sant Sebastià desitgem unes bones festes d'hivern, que tots puguem gojar de la nostra ciutat i que el temps ens acompanye.

Bernardo Garrigós Sirvent

President de l'Associació

de Sant Bartomeu i Sant Sebastià

ASSOCIACIÓ DE SANT BARTOMEU
I SANT SEBASTIÀ

EXCM.
AJUNTAMENT DE XIXONA

ASOCIACIÓN CULTURAL
Y FESTERA DE HELADORES

L'esquadra de la "Palleta"

Corria l'any 78 i per aquell temps les úniques festes que es feien a Xixona per als gelaters eren els de la Setmana del Gelador que organitzaven el Club Joventut (es feien concursos de fer llimó, gimcanes, cistelles i punts, balls de carnestoltes, fins i tot, concerts de la banda de música). Féiem competicions entre Gelaters i Residents, però tot en un to amigable, era una setmana de festa en la qual la joventut ens ho passàvem de categoria.

La majoria de Gelaters que vàrem començar a gelar als anys 50 o 60, feia més de vint anys que no véiem les festes de Moros i Cristians però, la joventut que havíem nascut sent Gelaters ni les coneixíem, només uns quants privilegiats havien pogut vindre algun any a les

festes, la resta ens teníem que conformar en fer la filadeta en alguna ocasió que altra en algun mas.

Però, aquell febrer del 78, a Mançana, Paco i uns quants gelaters més se'ns va ocórrer llogar uns quants vestits de Moros, vam dur un parell de bandes de música i de seguida Festa. Nosaltres els joves com estàvem més pendents de la Festa que n'hi havia al Club de Joventut al mateix temps, no ens vam assabentar a temps, ni teníem diners per llogar vestits de festes. Però Mançana ens va dir: "si vos poseu unes gelaves podeu eixir"; vam agarrar el portante i ens vam anar a Alcoi al Casal i vam llogar unes gelaves per quatre duros i de seguida estàvem desfilant per la Plaça; vam passar un dia meravellós, allà va nàixer l'esquadra de "La Palleta" en aquella

esquadra estàvem Quico, el Salat, el

Quinto, Llinares, Oscar, el Garbanço, etc.

Aleshores me'n vaig anar a la mili en el 79 no vaig poder estar però sabia que havien fet dos dies de Festa. Quan vaig vindre de la mili ja hi havia festes, l'esquadra aquella de "La Palleta" es va partir, uns se'n van anar i van fer la filada dels "Almogàvers", però jo que no volia eixir de cristià vaig agarrar a la resta i ens vam anar als "Califes".

Després van vindre anys d'eufòria, molt personal, moltes filades, moltes kàbiles, moltes capitànies, i molts diners; no vam saber aprofitar eixos moments bons i molta gent va deixar d'eixir.

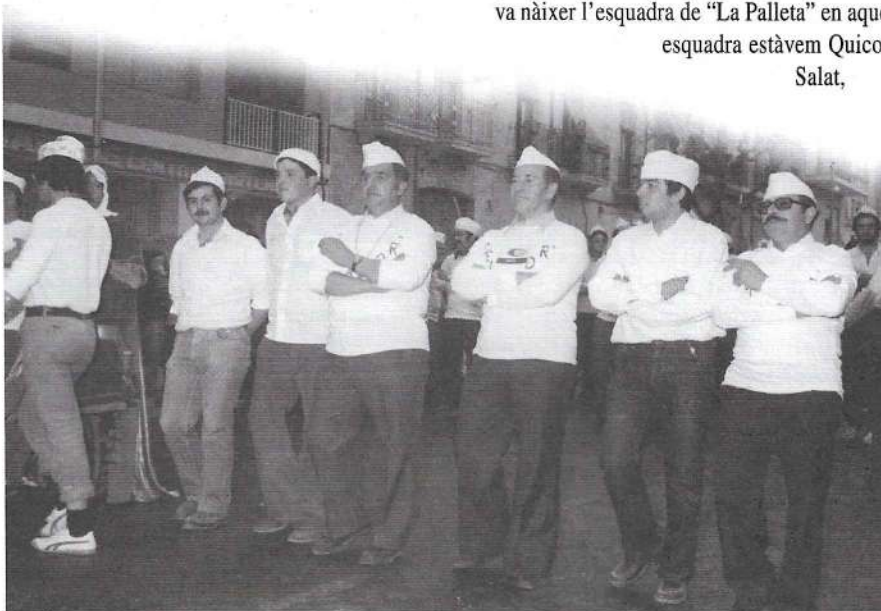
Ara tenim el que hauríem d'haver fet ja feia temps, ens han quedat poquets però bons, anem tots a una, ens costa més barata la Festa i damunt enguany han augmentat els cristians que és el ens faltava.

Anem a deixar-nos de polèmiques entre l'estiu i l'hivern, i d'oblidar-nos de les comparacions, els Gelaters hem d'abocar-nos en aquesta Festa, la nostra, i el que es queda ací en l'estiu deu d'adonar-se'n que si no haguera sigut per aquestes festes, molts xixonencs no sabrien encara el que són els Moros i Cristians, i com deia Joan Fuster: "qui perd els orígens perd la identitat".

Tot açò ha sigut possible gràcies a una persona, ell ens va fer moure, ens du del ramal i ens espenta.

Gràcies MANÇANA, continua igual que sempre.

Quique Colomina

LES NOSTRES FESTES curiositats en breu

Sabíeu que... les Festes d'Hivern van nàixer durant el Mig Any de 1978. Van ser batejades per una pluja intensa

Sabíeu que... ni la pluja, ni el fred i fins i tot ni un colp d'estat han pogut amb les festes d'hivern

Sabíeu que... el primer programa de festes d'hivern va nàixer al 1979

Sabíeu que... en 1978 sols es va celebrar un dia de festes, que en 1979 ja van ser dos i que en 1980 ja s'adopta la trilogia festera

Sabíeu que... l'acte més significatiu és l'Ofrena de Flors a la Mare de Déu de l'Ascensió i que hi participen les festeres vestides amb el vestit característic de la població on tenen el seu negoci

Sabíeu que... en 1980, 321 persones compren la kàbila dels Geladors al carrer Mallorca

Sabíeu que... la primera filà cristiana van ser els Cruzados i la primera mora els Moros Blaus

Sabíeu que... en 1981 van participar vuit filades: 4 cristianes, Cruzados, Almogàvares, Navarros i Bandoleros i 4 mores, Beduinos, Blaus, Califas i Dragones

Sabíeu que... l'associació que organitza les Festes d'Hivern és la Asociación Cultural y Festera de Heladores.

**parlant
de festes amb...**

“La Festa l’organitzem pels nostres fills”

amb aquesta frase dita per Enrique Sirvent Colomina, més conegut amb el seu malnom de Mançana, podríem sintetitzar la il·lusió depositada en els vint-i-dos anys que porta organitzant les Festes dels Geladors, festes que han variat en el pas del temps i que necessiten una reforma on puguem prendre un rumb ferm.

Una entrevista més en la nostra secció “Parlant de Festes amb...”, en aquest especial Geladors qui millor per a conversar que amb el president i el secretari de l’Associació Cultural i Festera dels Geladors: Enrique Sirvent Colomina, Mançana, i Gerardo Coloma Boza, Tramussero. Festers incansables, sinó tingueren descendència, de segur que no es capficarien en unes festes de Moros i Cristians

1. Moro o Cristià? Per què?

Mançana: A mi tota la vida m’ha agradat molt els moros, no sé si serà per la música però jo al principi, quan eixia en les festes d’agost vaig eixir de Moro Vermell, a continuació de Contrabandista i després vaig ser un dels que va fundar els Moros Verds i després, per circumstàncies, me’n vaig haver d’anar a gelar. Però m’agrada més la música de moro que de cristià. Un pasdoble el pot sentir fàcilment però una marxa mora ben tocada.

Jo isc a la Festa de tota la vida, des que tenia deu anys en els Vermells, totes les setmanes baixàvem a pagar un duro, després vaig ser Contrabandista, m’ho vaig deixar per la faena i quan vaig tornar vam traure els Verds perquè havien desaparegut. Arran d’això ha sigut fer les Festes dels Gelaors.

Tramussero: Jo Cristià, però a mi també m’agradaven els Moros, mira en l’any 78 quan es forma la Festa es fa una esquadra especial i tota la resta eren *xilaberos*, nosaltres eren *xiquets*. Aleshores en l’any 79 es fan dos filades i en certa manera en van fer cristians, un poc obligats però contents, ara no em preguntes per ser moro perquè no vull.

2. Com comencen les Festes de Moros i Cristians dels Geladors?

Mançana: Els amics tancaven les gelateries en octubre-novembre i veníem ací a fer el coto (*al Quicorro*) i parlant, parlant vam dir: *Voleu que fem una esquadra* i dit i fet, vam anar a Alcoi ens vam llogar un vestit de negres sense casc, amb el consegüent permís a l’Ajuntament, i vam desfilar l’any 78 per primera vegada per la Plaça. Vam arribar amb dotze quilos de més perquè va ploure una barbaritat. Com va tindre acceptació vam anar cap avant i vam començar a preparar. Vam fundar dues filades: els Blaus i els Creuats. a poc a poc hem anat fent-la.

Nosaltres l’organitzem perquè ens agrada amb *locura* els Moros i Cristians, els hem viscut de xicotets,

ens hem contagiats de la màgia fester, i com que la nostra faena no ens permet tancar la *paraeta* i venir per agost intentem matar el cuquet. No són iguals que les d’agost, a una escala inferior però mira...

3. Quan es dona, per part de l’ajuntament, un pressupost oficial per a les festes dels Geladors?

Mançana: Des de fa uns deu o onze anys, tampoc ho vam demanar, perquè amb trenta o quaranta famílies només necessitàvem tenir la Plaça tancada, llum i poques coses més. Però, vam veure que a mesura que anava passant l’any açò anava fent-se més gran i va arribar un moment que sí que es va demanar. Però sempre que s’han donat han sigut utilitzats de cara al poble no me’ls puc gastar per a un vestit per a tu, o per una banda per a tal, m’explique? Nosaltres ens pagàvem la llum, les arcaes, muntant el castell.

4. Què suposa ser un fester gelador?

Tramussero: Ser un fester xixonenc, igual que el d’agost. Tenim la Festa que podem tindre, tenint en compte que la campanya del gelat s’ajunta amb la del terró i s’allarga fins el dia de Reixos, doncs en pocs dies organitzem el que podem. No podem tindre soparets perquè eixos dissabtes els utilitzem per a bateigs, bodes, comunions. Com hi ha tan poc temps organitzem el que podem, eixa és, veritablement, la nostra Festa, és que no podem tindre una altra. Eixa o cap. Nosaltres ens considerem com la resta, festers com els altres.

5. Què li passa a les Festes dels Geladors? Creu que estan en crisi?

Tramussero: Part de la nostra Festa no ix un fester en particular sinó un negoci sencer, aleshores com qualsevol negoci té un pressupost i no es pot passar d’eixe negoci, si un empresari necessita comprar-se un màquina que costa dos milions de pessetes ja se’n ix de pressupost, i la gent també es desgana i deixa d’eixir, hi ha molts factors que contribueixen

negativament per a les festes dels geladors. I altra cosa, que només es conformen en eixir un dia a l’any, és a dir, en el Mig Any de les festes d’agost.

Mançana: Vam arribar un moment en que un fester podia pagar de quota dos-centes mil pessetes, tot i que hi ha festers que tenien gran negoci, al final es cansaven i no es podia dur avant i cada vegada pujava més la quota perquè es volia fer més cada any. També hi ha gent que no han nascut festers, que és molt comprensible.

6. Creu que el problema ha sigut eixe, cada any voler fer més? No hauríeu pogut arribar a un estàndard?

Tramussero: Exactament, nosaltres mateixa no ens hem conformat, mira les quotes han oscil·lat entre vint mil duros i set-centes mil pessetes, el mateix any per a dues filades distintes de vestit però igual.

7. Com és el sistema de gestió de les Festes de Geladors?

Mançana: Es va arribar a pagar tots els mateix perquè va haver un any que van estar a punt de desaparèixer i perquè no es desfasara tant la Festa. Esperem que açò no passe enguany perquè hi ha gent que li agrada la Festa i s’han esforçat moltíssim, tenen el gust de fer Festa però què passa, quan més aportem més vorem però hem de seguir marcant una línia conjunta.

8. Dieu una solució per realçar les festes d’hivern.

Tramussero: L’única solució a curt termini és modificar la Festa, perquè geladors no n’hi han més.

Mançana: el problema és la gent jove que tenim. Tu pegues una miradeta hui i no trobaràs molts joves, la mitjana d’edat està entre la seixantena, clar si jo tinguera de trenta i vint-i-cinc que han de dur la Festa avant, què podem fer? Jo mire el vostre Mig Any a l’altra setmana, mira, cent als Vermells, cinquanta als Verds, quaranta als Marrocs, veig

futur en la Festa, sense joves no hi ha futur. Ací tenim casos que el pare li diu al fill: *jo et pague les festes, no pare, dona'm a mi els diners que jo preferisc anar de viatge*. Estan deu mesos tancats i com no han pogut eixir en la Festa d'agost no saben el que tenen. Has de tenir un grup d'amics amb qui enganxar-te, si nó tens eixe grupet difícilment podràs eixir a la Festa.

9. Heu pensat en els pros i els contres si fóreu l'onzena filada de l'Associació de Sant Bartomeu i Sant Sebastià? És a dir, ser membres de la UNDEF, tenir un bon segur, mateixos estatuts amb modificacions, mateix decorat: castell, banderetes, etc...

Mançana: Això que comentes tu ara ja fa anys que comentar. el problema potser que va començar anys arrere i que possiblement tu desconeixes però, no crec pertinent entrar en polèmiques passades. Hi ha gent de tota classe, uns que critiquen altres que no, tant d'uns com d'altres, a mi m'han dit, despectivament, que jo sóc gelaor, i què!, si he nascut en el mateix lloc que tu, serem iguals o no? L'única diferència és que uns poden eixir unes dates meravelloses per la climatologia i la resta, per causes insubstituïbles, hem de fer-ho, si volem, en febrer. Tal volta ens fusionarem.

10. Hauria alguna possibilitat d'ajuntar Carnestoltes, Festes dels Geladors i Mig Any? És a dir, fer una Festa on tant Geladors com no Geladors participarem conjuntament?

Tramussero: És possible fer-ho i l'única manera que hi ha és la marxa mora

Voluntat de fer per les dues parts, aleshores, la nostra Festa hauria

de desgranarse, de tal manera que no es perderen els actes més característics: Entrà de Moros i Cristians, l'Ofrena i la Processó. Es podria ajuntar tot, és a dir, fer una desfilada del Mig Any en què pogueren haver filades especials, filades vestides del vestit de cadascú (el del Mig Any), una processó on participara tot el poble, la Retreta reconvertir-la en un Carnestoltes perquè hi ha quinze dies entre una Festa i l'altra, i en l'Entrà del Gelat que participara tota la gent. Moltíssima gent, indirectament, viu del gelat i podrien participar. El que tinga cap problema d'identificació en aquest poble podria anar-se'n un cap de setmana d'acampada a l'escampat de l'ermita de Sant Antoni.

Mançana: La idea i la funció principal és la Festa per a divertir-nos tots.

11. Com reaccionaria el poble?

Mançana: El poble sempre ha estat al costat de totes les festes, el més gratificant de tot és que el passeig l'ompliguen. Nosaltres hem aplegat a desfilar nevant i la Plaça plena si no estigueren allí no faria falta eixir.

Tramussero: El poble reaccionaria bé, sempre ho ha fet, l'exemple més clar és quan ens va nevar i tots van estar aguantant el fred i l'aiguaneu, això ens va motivar i ens va fer seguir i anar per amunt. I els mateixos músics ens van dir que el que havien vist eixe any no ho havien vist en cap lloc. La identificació tan clara que tenia la gent amb el seu poble.

12. Per què mai no hi ha hagut comunicació OFICIAL entre les dues Associacions? Açò d'anar per dos camins diferents...

Tramussero: Per les dues parts sempre s'ha esperat que l'altre donara el primer pas, a part d'això, les relacions sempre han sigut meravelloses. La reforma que podem dur avant és per ajuntar dues festes en una, no separar-les i sobretot millorar molt més les relacions, que a vegades per quatre (tant d'uns com d'altres) tiren avall tot el que volem fer. Anem a posar damunt la taula tots els pros i els contres, anem a fer-ho així i després de forma oficial hem de dur-ho a l'ajuntament.

Mançana: Crec que és necessari parlar, és un tant absurd el silenci, parlar, com tu molt bé saps, s'ha parlat, cal que ens asseguem en una taula i posar els punts clars per prendre solucions i alternatives. Va haver una època on els dos presidents: Alfonso Coloma i jo, desfilàvem en la processó de Sant Sebastià, nosaltres eixíem amb els Llauraors, etc., i no passava absolutament res.

13. Cap a on van les festes d'hivern? Quin futur li veieu?

Tramussero: Si nó es fa una reforma malament ho veig, algun any passa que per A o per B n'hi hagen més enterraments dels normals, més dols dels normals i alguna filà no podrà eixir.

Mançana: El dia que es cansen tots els majors, i no és perquè no els agrada, sinó perquè no puguem aguantar s'acabaran, perquè si estan és per ells que fan front a les quotes i a la voluntat del bon fester. Estar aguantant les festes d'aquesta manera, de la forma que siga no és pel simple fet de fer unes festes sinó perquè els nostres fills no es queden allà on estant gelant i tinguen una excusa per a tornar al poble on van nàixer. Que tinguen un al·licient, un vincle que els unisca i, almenys, que estiguen dues setmanes ací. Perquè pots estar-te segur que si han vingut hui és per la Festa, per a passejar es poden quedar allà on tenen el negoci, venim, ens gastem els diners i ens tornem a treballar. Ho fem per la joventut, quan ells es cansen i esperem que no ho facen, possiblement, i espere equivocar-me, no tornaran al poble.

Tramussero: Tu saps que tenia una gelateria ací en el poble, tu saps què és estar en el teu poble i no poder tastar les festes per la faena? No les he viscut mai. Enguany la meua filla em va donar una alegria immensa, volia eixir a les festes d'agost, des del senyal fins Sant Bartolo, això si, ara li dic que ens ajude en les nostres.

14. Com es presenten les festes d'enguany?

Tramussero: Tenim una filada cristiana nova. *Els Templaris*, i a més a més hi ha dos boatos on participarà molta gent. Els cristians ja fa anys que estem en la UVI, però mira, enguany una filada més, desfilaran tres filades cristianes, amb l'ajut desconsiderat dels Cavallers del Cid. Els cristians van arribar a ser tres filades: Almogàvers, Bandolers i Creuats, van desaparèixer dues i ara sembla que renaixen un poc.

15. Comentari personal:

Mançana: M'agradaria afegir que estic molt agraït de l'ajuda que sempre ens ofereix l'Associació de Sant Bartomeu i Sant Sebastià i molt més al poble perquè sempre que hem eixit a desfilar han col·laborat omplint la Plaça. Sense el poble nosaltres no haguérem fet res.

Tramussero: Jo voldria recalcar que aquestes festes no són un capritx de ningú sinó obeir a una necessitat que tenim per a matar el cuquet i de rebot donar-li un al·licient als nostres fills per que sàpiguen que Xixona també existeix, han de tenir un al·licient per a venir, si nó a última hora no vindran, només per a arreglar el nínxol, i ni vindran, perquè ho faran per *Inter flora*.

Per últim dir-te que m'agradaria proposar institucionalitzar el dia de Sant Sebastià perquè les dues associacions, oficialment, ens reunirem i almenys esmorzàrem i parlàrem de Festa, això que ens atrau i ens crea tants de problemes, però que amem.

Molt bones festes i gràcies al dos.

Josep Miquel Arques

MIG ANY 2001

Divendres, 16 de febrer

- 09'00 h Cercavila pel nucli antic de Xixona
- 12'00 h Desfilada per la Plaça
- 20'00 h Nit del Soparet

Dissabte, 17 de febrer

- 09'00 h Presentació de Bandes
- 10'00 h Primera Diana
- 12'00 h Ambaixada del Gelater
- 12'30 h Entrada del Gelater
i repartiment de gelats des de la porta de l'Ajuntament
- 18'00 h Entrada de Moros i Cristians

Diumenge, 18 de febrer

- 08'30 h Segona Diana Festerera pels carrers habituals
- 10'30 h Ofrena floral a la Mare de Déu de l'Assumpció
- 12'00 h Missa en honor a sant Sebastià
- 18'00 h Ambaixada del Moro
- 19'00 h Desfilada cessió del castell als moros
- 21'30 h Retreta multicolor

Dilluns, 19 de febrer

- 09'00 h Tercera Diana Festerera pels carrers habituals
- 12'00 h Missa en honor a sant Bartomeu
- 18'00 h Ambaixada del Cristià
- 19'00 h Cessió del castell a les host cristianes
- 20'00 h Alçament de capitans
- 21'00 h Solemne processó en honor a sant Sebastià i sant Bartomeu
Després castell de focs d'artifici

Dijous, 15 de febrer

- 20'00 h A la Casa de Cultura **INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ** de Cartells i Fotografies, que estarà oberta fins al divendres 2 de març, de 19'00 a 21'30 hores.

Dimarts, 20 de febrer

- 20'00 h A la Sala de Conferències de la Casa de Cultura **TAULA REDONA** *La Diana a Xixona*

Dimecres, 21 de febrer

- 20'00 h Al Cine de Dalt es farà una **PROJECCIÓ DE DIAPOSITIVES** *Els quatre últims anys de festes a Xixona* per José Colomina Ramos

Dijous, 22 de febrer

- 20'00 h A la Sala de Conferències de la Casa de Cultura **CONFERÈNCIA: L'ús de les armes d'avantcàrrega** en les festes de Moros i Cristians a càrrec de l'especialista en arcabuseria Tomás Juan Morales d'Alcoi. Després es servirà un VID D'HONOR a la Societat Cultural El Trabajo.

Divendres, 23 de febrer

- 20'30 h Al Cine de Dalt, **CONCERT FESTER** a càrrec de l'Agrupació Artísticomusical "El Trabajo" de Xixona. Durant la mitja part es **LLIURARAN ELS PREMIS** als guanyadors dels tornejos de futbol sala i frontennis per parelles, cartell i fotografies de 2001.

Dissabte, 24 de febrer

- 12'00 h **DESFILADA DE L'ASSOCIACIÓ**, amb els capitans i abanderats de festes del bàndol moro i cristià de 2001 i membres de la Junta Directiva de l'Associació, acompanyats per la banda de música dels Moros Verds i traça a l'arribada a l'Ajuntament.

Seguidament desfilaran les filades amb l'ordre següent:

Bàndol moro: Marrocs, Vermells, Grocs, Kaimans i Verds (capitania)

Bàndol cristià: Llauraors, Contrabandistes, La Canyeta, Cavallers del Cid i Piratas-Marinos (capitania)

- 19'00 h **DESFILADA DEL MIG ANY**, amb l'ordre següent

Bàndol cristià: Llauradors, Contrabandistes, La Canyeta, Cavallers del Cid i Piratas-Marinos (capitania)

Bàndol moro: Marrocs, Vermells, Grocs, Kaimans i Verds (capitania)

COMPARSA
Beduinos

COMPARSA
ALMOGAVARES

ARA JA SÉ EL QUE NO SABIA

En un ambient festiu com és el del mes de febrer (Carnestoltes, Festes dels Gelaters i Mig Any) el record fa acte de presència, potser per l'olor a Festa que es respira en aquesta època o simplement perquè et bé de gana evocar moments lúcids de temps enrere.

Per mi s'alenen moments viscuts inalterats per la memòria, les festes d'agost, que tant desitge que arriben, perquè per mi és el triomf d'un any, estalviar per gaudir moments que només comprenen aquells que entenen unes festes, com tantes altres però, aquestes són de Moros i Cristians, rememoració d'un temps perdut.

Entre tantes anècdotes que pots contar en una crònica, com la que faig i a la qual intente donar un to neutre i no avorrit per a un oient impacient de reviure, amb lletres, aquelles meravelloses festes d'un any concret, faig explícit dues històries que m'han quedat gravades en la meua particular memòria fins a la fi dels meus preats dies. Un nou amic i una vella amiga, però un tant especials, perquè eren geladors de saga familiar.

A Quique Colomina el vaig conèixer El dia del Marroc del 1999, i em va donar l'enhora-bona per la llavor que estavem fent un grup de festers per la Festa d'un poble. Parlarem i parlarem durant hores, l'alcohol pujava i la música ens entrava als ossos. Em va confessar que per a la capitania dels seus amics Sota i Albert estaria.

Fent orgull a la seua paraula, la Nit del Soparet va desfilat al costat dels capitans i el vaig saludar. Em va comentar que tenia el bitllet per a tornar-se'n al dia següent; què casualitat, instants abans que començara l'Entrà, me'l vaig trobar una altra vegada, un colpet i el comentari pertinent: Jose, he perdut el bitllet! El vaig veure plorar, el vaig veure riure, el vaig veure gaudir d'unes festes que no vivia des de feia 25 anys, si nó recorde malament. Amant del foc arcabusser, del

quefer fester, del vestit, de la música però, sobretot d'una cosa que no la pot tastar, la Festa en sentit pur, com aquell amor dels teus somnis, i això és una quimera.

La goleta la té, però l'any venider no ho podrà assaborir com ho ha fet enguany i quan arriben aquestes dates assenyalades l'afebliment pesarà en el cos d'aquest gran fester, i per molt que insisteixen els seues treballadors no vindrà, perquè el primer és el primer. Potser, i de segur que serà, el seu consol serà que Emma, muller de Quique, podrà assistir a les esmentades festes.

Per altra banda, no podria deixar d'esmentar a la meua benlloguda Maite López, i núvia d'un dels millors amics que tinc, Ausiàs. Com aquell que diu, era la primera vegada que venia a les festes de Moros i Cristians de Xixona, com si fóra una visitant més, però, en aquest cas eixiria a la Festa.

Abans de les festes m'ho va dir: Jose, a mi, ja no em contarà ningú el que són els Moros i Cristians del meu poble. Dit i fet, des del Senyal, fins a la Nit del Soparet; des de la Presentació de Bandes fins a la Processó, passant per les Dianes, Troços i Retreta. Ho va consumir tot, fins l'últim minut de la Festa, cansada, amb ulleres de no haver dormit prou, però allà la veia, amb les seues amigues, amb els seus companys de filada. La vaig veure plorant, amb llàgrimes de dir: i açò és el que m'he perdut tota la meua vida? Ho podrà oblidar algun any?

Això sí, sempre pensant, igual que Quique, amb la seua família que estuejava rodejada

de gelats, disposat a refrescar al calorós visitant. Però, la resta del poble s'oblida de la quotidianitat diària any rere any d'aquest típic ambaixador xixonenc. És just?

Després de, més que contar, viure aquestes dues anècdotes, per fi vaig comprendre unes festes que les anomenem, amb un to d'ironia, "les Festes dels Gelaors". En realitat són un capritx d'alguns? Fan falta unes segones festes a Xixona?

Podrien començar una discussió sense cap ni peus! Podríem anar més enllà, fa falta el Mig Any? No ho vull qüestionar, però sí que ens sentim, els festers, més realitzats abans, en el moment i després d'aquestes petites vacances que ens ofereix el Mig Any. Caldria traslladar eixe sentiment fester a les persones que, per qüestions majors, no poden gaudir d'una idiosincràsia, com en tants altres pobles, del que són unes festes de Moros i Cristians. Les sensacions que ens duen els Moros i Cristians, moltes vegades, estan per damunt de coses més importants.

Potser una bona solució seria trencar eixa línia imaginària que hi ha entre unes festes i unes altres. Ajudar dos sentiments crec que no ha de ser molt costós, sembla que el que cal és un poc d'esforç per les dues parts. Organitzar una Festa on tot un poble participara, fer unes Festes d'Hivern, unes festes de Moros i Cristians on tots estiguérem inclosos.

Perquè, al cap i a la fi, tots som del mateix color, ni moros ni cristians, sinó de la mateixa mare, Xixona.

COMPARSA
MOROS
BLAUS

COMPARSA
Templaris

CONSIDERACIONS DE LA FIGA

Una secció de Constan Verdú

Pastís de Xixona

Quan jo era xiqueta i anava als Pinets a fumar, ma mare, tota una il·lustrada, deia que l'escriptor Xavier Domingo, visitant el poble per fer de jurat en un concurs gastronòmic de giraboix, rotllets d'aiguardent i vi del terreny, organitzat per l'Ajuntament, havia guipat els xixonencs.

Recorde que per les Festes dels Geladors ens va llegir als germans reunits a la taula per dinar, un article d'aquest prestigiós gastronòmic publicat en la revista *Cambio 16*, on a propòsit de les festes d'hivern explicava (cite de memòria) que la simpàtica ciutat torronera estava dividida en dos bàndols irreconciliables de moment: gelaters i residents. "Al joven y emprendedor alcalde lleno de buena voluntad y grandes ideas le gustaría que en las fiestas invernales o veraniegas, los xixonencos estuvieran amable y divertidamente unidos, afirmava. Pero sobre un lecho de turrón, recalaba la historia de Xixona, es la de los Montescos y Capuletos. Sin tragedia, más bien estilo Commedia del Arte, que serviría para una película de Berlanga "Las peleas" a tiro de turrón y helado tendrían el sabor de las batallas de las tartas de crema de las viejas películas de Senet. A fin de cuentas, todos los contrincantes quedarían unidos en un gigantesco pastel".

Quinze anys després d'allò, estic perquè la situació no ha canviat. Si em preguntaren, jo diria: no veig cap problema que no siga el de sempre, els diners i la falta d'elements joves que s'incorporen a la tasca d'organització i participació. Potser m'enganyo, però és el que veig. Què pensen els implicats? No ho sé. Perquè ací no hi ha debat. Instal·lats en el "todo va bien" els xixonencs no ens enterem de què és el que passa. No ja a les Festes d'Hivern, sinó al mateix transcórrer diari del poble. Com que no està Ramon el del Monterrei a l'Ajuntament (Caiga quien caiga, dará que hablar) ací no es fa cosa que meresca l'atenció dels periòdics. Potser que jo siga molt curta i com diu ma mare no m'entere de rien, o és que els populars no tenen cap triomf que oferir i continuen aprofitant-se de les rendes de l'anterior consistori i ni la fiquen ni la trauen que deia aquell, en la falta que ens fa ser més àgil i solucionar la millora de les comunicacions, els aparcaments, el polígon industrial, i tantes i tantes coses que encara ens preocupen i fan que continuen a la cua de la denominada província d'Alacant.

Ací, deia, és veritat, no hi ha discussió ni interès per proporcionar-la. No aportem els nostres papers en tribunes públiques, i damunt, les que ho fem estem malmirades com una que jo em sé que comença a tenir lectors malpensades. El pas primer per resoldre un problema és plantejar-lo.

En fi, a la que anàvem, que no estem per perdre el temps i s'ha de que posar l'emili al dire i publicar ací ara que tot són carències i no tenim ni *El Guai*, ni *La Societat* per criticar, decidida com estic a fer-me intel·lectual i prendre la torxa als avis lletraferits locals morts en campanya, amb el que gaudia a Don José Hilarión, Bernardo, Don Manuel, Jaume el mestre, Fillu, i el cregut eixe de Mateo.

Encara que jo no vull casar-me amb ningú, li dic a l'agüela: tia, en la forma de pensar de la vostra generació, us heu quedat antigues, matxo, que això que dieu que els gelaters no té arreglo, ja no s'estila *beibi*, que al Casino House esteu out, que el centre del poble ja no és la Saboneria House ni el Raval Oven. Que ara és època de fusions i hem de mirar més avall del Naitivuy Scene i tots units fer de Xixona un gran pastís de treball i festa, encara que em digueu que estic boja.

FESTER
xixonenc

DIRECCIÓ:

Josep Miquel Arques

COL·LABORADORS:

Bernardo Garrigós, Quique Colomina,
Enrique Sirvent Colomina, Gerardo Coloma
Boza, Josep Miquel Arques i Constan Verdú

IMPRESSIÓ

Gráficas Jijona SL

CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA

OMPUV